

Utlåtande 2015:97 RVIII (Dnr 152-1040/2015)

Deltagande i sammanslutning för innovationer som gynnar äldre och äldreomsorgen (EIT Health)

Förslag från äldre nämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Deltagande i EU-sammanslutning för innovationer som gynnar äldre och äldreomsorgen (EIT Health) godkänns.
2. Finansiering sker inom ram för äldre nämndens budget.
3. Äldre nämnden utser stadens samordnare för deltagande i EIT Health.

Föredragande borgarrådet Clara Lindblom anför följande.

Ärendet

European Institute of Innovation and Technology, EIT, har som syfte att skapa innovationer, utveckling, tillväxt och samtidigt förbättra högre utbildning bland annat för att möta den åldrande befolkningens utmaningar.

Äldre nämnden föreslår att Stockholms stad blir medlem i EIT Health med syfte att innovations- och utvecklingskraften inom äldreomsorgen ska öka, nya lösningar både avseende teknik och tjänster ska tillkomma samt långsiktigt förbättra utbildningen inom äldreomsorgsområdet.

Beredning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret är positiva till ett deltagande i EIT Health samt att direktören för äldreförvaltningen utses till stadens samordnare.

Mina synpunkter

Att bli medlem i EIT Health är ett sätt för Stockholms stad att fortsätta sitt utvecklingsarbete inom äldreomsorgen. Den demografiska utvecklingen ställer kommunen inför nya utmaningar, utmaningar som vi delar med flera andra länder. Ett ökat samarbete och informationsutbyte är en möjlighet att driva kvalitén framåt mot en vård och omsorg av äldre med ökat integritet och självbestämmande för den enskilde.

Jag är positiv till att ett deltagande i EIT Health även kan öka samarbetet lokalt. Som äldrenämnden framhåller så finns det ett behov av fördjupat samarbete med bland annat stadsdelsnämnderna, lärosäten och den ideella sektorn. Jag är även positiv till att ett deltagande i EIT Health ger medarbetarna i stadens äldreomsorg möjlighet att testa nya tekniker och metoder samt få kvalificerade utbildningar i förbättring och innovation.

Dessutom är ett medlemskap i linje med beslutet i budgeten för 2015, att äldrenämnden ska bevaka och arbeta med frågeställningar om teknik och innovationer i äldreomsorgen i samverkan med KTH och KI.

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Om Stockholm ska kunna tillhandahålla mer äldreomsorg av högre kvalitet till en hållbar kostnad måste vi fullt utnyttja de möjligheter som teknikens utveckling ger oss. Offentliga verksamheter har stor potential att vara mer innovativa än i dagsläget. Det är bara att hoppas att de förhoppningar som ställs på stadens deltagande i EIT Health

kan infrias och att detta kan bli ett värdefullt verktyg för att identifiera och implementera nya metoder och arbetssätt.

Det räcker inte med att innovationer skapas, det måste också finnas en beredskap för att omsätta och implementera dem i ordinarie verksamhet. För att ytterligare förstärka äldreomsorgens mottaglighet för innovationer bör staden gå vidare med att exempelvis etablera testmiljöer som gör det möjligt för såväl anställda som utomstående att pröva nya idéer.

Det ska finnas tydliga rutiner för hur innovationer som visar sig fungera kan implementeras i äldreomsorgens ordinarie verksamhet. Det är också viktigt att upphandlingar utformas på ett sådant sätt att nya lösningar kan arbetas fram under avtalsperioden och att fokus ligger på problemlösning och inte på utförande. Detta ställer stora krav på kompetens hos upphandlarna.

Sammanfattningsvis ser vi positivt på stadens deltagande i EIT Health, men vi vill understryka behovet för staden av att såväl äldrenämnden som stadsdelsnämnderna har en beredskap att kunna ta tillvara de vinster som detta samarbete förhoppningsvis ger.

Vi vill slutligen understryka behovet av att vetenskapens landvinningar görs tillgängliga för alla och påminna om de riktlinjer för fri tillgång till forskningsresultat (Open Access) som EU-kommissionen fastställt för projekt som finansieras med medel från Horisont 2020.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Deltagande i EU-sammanslutning för innovationer som gynnar äldre och äldreomsorgen (EIT Health) godkänns.
2. Finansiering sker inom ram för äldrenämndens budget.
3. Äldrenämnden utser stadens samordnare för deltagande i EIT Health.

Stockholm den 9 september 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Clara Lindblom

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (FP) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Hälsosammare livsstil, bättre miljö och medicinsk utveckling har höjt medellivslängden i samtliga utvecklade länder, däribland Sverige. Inte desto mindre ställer den demografiska utvecklingen kommuner och landsting inför utmaningar. EU har i sin långtidsbudget för tiden 2014-2020 slagit fast att demografiska förändringar, i klartext den allt större andelen äldre i befolkningen är en av unionens största gemensamma utmaningar.

Horizon 2020 är det breda anslaget för forskning och utveckling med totalt nära 80 miljarder euro i budget. EU har sedan några år tillbaka tagit ytterligare ett steg för att skapa mer spets, excellens, inom den europeiska forskningen: EIT, European Institute of Innovation and Technology. EIT har som syfte att skapa innovationer, utveckling, tillväxt och samtidigt förbättra högre utbildning bland annat för att möta den åldrande befolkningens utmaningar.

Äldreförvaltningen föreslår att Stockholms stad blir medlem i EIT Health med syfte att innovations- och utvecklingskraften inom äldreomsorgen ska öka, nya lösningar både avseende teknik och tjänster ska tillkomma samt långsiktigt förbättra utbildningen inom äldreomsorgsområdet.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2015 att godkänna förvaltningens förslag om deltagande i sammanslutning EIT Health och överlämna ärendet till kommunfullmäktige för beslut samt föreslå kommunfullmäktige att utse direktören för äldreförvaltningen att vara stadens samordnare för deltagande i EIT Health.

Särskilt uttalande gjordes av Britt Westerlind (KD), Dennis Wedin, m.fl. (M), Ann-Katrin Åslund (FP) och Alfred Askeljung (C), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Som beskrivits i ärendet når få nya lösningar marknaden eller äldreomsorgen samtidigt som förväntningarna växer.

Äldreförvaltningen har stor tilltro till att deltagande i EIT Health positivt ska lyfta innovationskraften inom äldreomsorgen i Stockholms stad och samtidigt kunna bidra positivt till såväl Stockholms generella utveckling som äldres möjligheter till ett gott liv även med krämpor och sjukdomar.

Äldreförvaltningen ser mycket positivt på att utvecklingen av nya tjänster och metoder går hand i hand med förbättrad utbildning. Stockholms stads tidigare och pågående satsningar på fortbildning av medarbetare inom äldreomsorgen, att framgångsrikt ha använt webbaserade distansutbildningar med mera går väl att både förena och utveckla genom EIT Health.

Stockholms stad är med i sammanslutningen som den enda core partnern från offentlig sektor. Stadens deltagande är högt efterfrågat då förtroendet för vår kunskap om äldreomsorg, systemfrågor och breda kontaktnät inom verksamhetsområdet är starkt.

Sveriges unika syn på den äldre personen med en lagstadgad Nationell värdegrund för äldreomsorgen är unik och högst relevant för att skapa ett samhälle som gynnar ett aktivt liv och ett hälsosamt åldrande. Stockholms stads medverkan kan bidra till utvecklingen i Europa kring äldres rätt till jämställdhet, lika behandling och ett värdigt liv.

Likaså står Stockholms stad tydligt för att utvecklingen inom rimliga tidsspann ska ge användbara nyttigheter för invånarna.

Alla detaljer kring ett deltagande är i skrivande stund inte färdiga. Metaforen att vi lägger rälsen samtidigt som vi kör på järnvägen gäller i hög grad EIT Health. Den fasta organisationen skapas samtidigt som flera strategiska beslut fattas – beslut där Stockholms stad idag tack vare undertecknadet av MoU:t som core partner bidrar.

Vid ett deltagande i EIT Health vilar därför ett tungt ansvar först och främst på äldreförvaltningen och äldrenämnden att:

- Vara en aktiv partner i sammanslutningen så att för äldreomsorgen och Stockholms äldre viktiga strategiska frågor får den uppmärksamhet de förtjänar.
- Finna system för uppföljning så att insatta medel får den effekt som beskrivits i ärendet. Uppföljningen ska vara utformad så att den kan användas som underlag inför årliga beslut om förlängning av deltagandet, alternativt att resultaten finns till hands innan möjlighet till uppsägning innan kommande medlemsavgift ska vara betald.
- Vara nogsam i utarbetandet av rutiner för kontakt med näringsliv med flera för att tillse att inte otillbörligt stöd, risk för att snedvrida konkurrens och liknande uppstår. Exempelvis ska även de som står utanför EIT Health ha möjlighet att testa produkter och tjänster om staden finner dessa intressanta.
- Samtidigt vara nogsam med att inte ett produktivt och positivt kunskapsutbyte hindras i onödan.

För att få effekt av ett deltagande i EIT Health krävs samverkan med bland annat stadsdelsförvaltningar men även med de lokala lärosätena och näringsliv. Då Äldreförvaltningen drivande för stadens deltagande bör den fortsatta samordningen ledas av direktören för Äldreförvaltningen. Förvaltningen föreslår att:

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag om deltagande i sammanslutning EIT Health
2. Äldrenämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för beslut om Stockholms stads deltagande i EIT Health
3. Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att utse direktören för äldreförvaltningen att vara stadens samordnare för deltagande i EIT Health.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att nyttja de möjligheter som finns för att möta de utmaningar som staden står inför. Deltagande i EIT Health ger staden både möjligheter att testa nya metoder och tekniker (och på sikt implementera i ordinarie verksamhet), öka intresset för innovationer, samt även skapa ett brett kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom det aktuella ämnesområdet.

I stadens budget fastslås att äldrenämnden ska bevaka och arbeta med frågeställningar om teknik och innovationer i äldreomsorgen i samverkan med KTH och KI. Stadsledningskontoret bedömer att detta kan underlättas genom deltagande i nätverket.

Stadsledningskontoret föreslår att Stockholms stad blir medlem i EIT Health samt att direktören för äldreförvaltningen utses till stadens samordnare för deltagandet i EIT Health. Finansiering av medlemskapet föreslås inrymmas i äldrenämndens budget för 2016 och 2017.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av Britt Westerlind (KD), Dennis Wedin, m.fl. (M), Ann-Katrin Åslund (FP) och Alfred Askeljung (C), enligt följande.

”Om vi ska kunna tillhandahålla mer äldreomsorg av högre kvalitet till en hållbar kostnad måste vi fullt utnyttja de möjligheter som teknikens utveckling ger oss. Offentliga verksamheter har stor potential att vara mer innovativa än i dagsläget. Det är bara att hoppas att de förhoppningar som förvaltningen knyter till stadens deltagande i EIT Health kan infrias och att detta kan bli ett värdefullt verktyg för att identifiera och implementera nya metoder och arbetssätt.

Som äldreförvaltningen påpekar räcker det inte med att innovationer skapas, det måste också finnas en beredskap för att omsätta dem i ordinarie verksamhet. För att ytterligare förstärka äldreomsorgens mottaglighet för innovationer bör äldreförvaltningen gå vidare med att exempelvis etablera testmiljöer som gör det möjligt för såväl anställda som utomstående att pröva nya idéer.

Det ska finnas tydliga rutiner för hur innovationer som visar sig fungera kan implementeras i ordinarie verksamhet. Det är också viktigt att upphandlingar utformas på ett sådant sätt att nya lösningar kan arbetas fram under avtalsperioden och att fokus ligger på problemlösning och inte på utförande. Detta ställer stora krav på kompetens hos upphandlarna.

Sammanfattningsvis ser jag positivt på stadens deltagande i EIT Health, men jag vill understryka behovet av att såväl äldreförvaltningen som stadsdelsnämnderna har en beredskap att kunna ta tillvara de vinster som detta samarbete förhoppningsvis ger.

Jag vill slutligen understryka behovet av att vetenskapens landvinningar görs tillgängliga för alla och påminna om de riktlinjer för fri tillgång till forskningsresultat (open access) som EU-kommissionen fastställt för projekt som finansieras med medel från Horisont 2020”.